

Zeedorpenlandschap of Westerbaan

BEN TER HAAR

Al vijftig jaar probeert de gemeente Katwijk een verbindingsweg aan te leggen tussen de N 206 en de boulevard van Katwijk: de Westerbaan. Deze weg doorsnijdt het duingebied Berkheide, waardoor een deel van het duingebied verloren dreigt te gaan.

Dit stukje duingebied is een perfect voorbeeld van het zeedorpenlandschap. Duinbehoud voert samen met Katwijkse burgers actie tegen het aanleggen van deze weg.

Bleek schildzaad

Het bedreigde gebied ligt in het noorden van Berkheide en werd tot dertig jaar geleden gebruikt als schietoefenterrein door defensie. De zeedorpen-flora zorgt voor een bijzonder fraai beeld. In het voorjaar is het geel van de ratelaar, de nachtsilene bloeit in zeer grote aantallen, men vindt er drie soorten bremraap en ontelbare vleugeltjesbloemen. Ook bleek schildzaad groeit er uitbundig en het is de enige vindplaats in Nederland van het liggend bergvlas. Ook treft men hier de ruige scheefkelk, kleine steentijm, welriekende salomonszegel, liggende asperge, stinkende ballote, brede wes-

penorchis en het ruig viooltje aan. Van de Rode Lijst zijn 18 plantensoorten vastgesteld, naast veel andere leuke duinplanten.

Jagende roofvogels

Door de rijkdom aan bloeiende planten is er ook een rijke insectenwereld met onder andere veel vlinders. Verder hebben de rugstreeppad, gewone pad en bruine kikker hier hun leefgebied en is er een grote populatie van de duinha-gedis. In het voorjaar kan men genieten van tal van broedvogels, waaronder de groene specht, roodborsttapuit, nachtegaal, sprinkhaanzanger en nog vele andere soorten. Roofvogels als buizerd, havik, sperwer, torenvalk, maar ook de ransuil ziet men hier regelmatig jagen. Het is voor hen een rijk voedselgebied, waar ook de vos zich regelmatig laat zien, evenals reeën.

Honden-uitlaatstrook

Van deze fraaie natuur dreigt nu zo'n vijf hectare verloren te gaan. Maar dat is nog niet alles. In de huidige situatie gaat het duingebied van Berkheide geleidelijk over in de bebouwing van

De overgang van tuinen naar duinen fungeert als doorgangsgebied voor rondtrekkende dieren zoals de egel, de pad en de wandelende mens (foto: Kees Guijt).

Met de aanleg van een Westerbaan verdwijnt een eeuwenoud Zeedorpenlandschap, dat mede door recreatief gebruik en betreding in stand blijft (foto: Kees Gijlt).

Katwijk: via een honden-uitlaatstrook en diepe tuinen van de bewoners van het randgebied. Door de aanleg van de Westerbaan zou er een harde grens ontstaan, waar het duinecosysteem abrupt eindigt. Ook wordt een brede zone langs de weg belast met licht, geluid en uitlaatgassen van het autoverkeer.

Het zal duidelijk zijn, dat de Stichting Duinbehoud zich sinds haar oprichting tegen deze weg heeft verzet. In de afgelopen vijftig jaar zijn er al vijf procedures voor de Raad van State uitgevochten, waarbij deze geen goedkeuring voor de aanleg heeft verleend. Inmiddels is de zesde procedure opgestart, want in Katwijk zijn ze hardnekkig. Verontruste omwonenden hebben zich inmiddels verenigd in de Stichting Randgebied Westerbaan. Het verlies van natuurwaarden is voor hen een belangrijk aandachtspunt. Maar tevens betekent deze weg een ernstige aantasting van hun leefklimaat en woongenot. Net als het duingebied zullen zij geconfronteerd worden met licht- en geluidshinder en met luchtverontreiniging. Zij zijn bereid actie te voeren om hun rustige woongebied te behouden.

Politiek twijfelt

De Stichting Duinbehoud en de Stichting Randgebied Westerbaan hebben in hun strijd tegen de aanleg van de weg de handen ineenge-

slagen. Gezamenlijk voeren zij actie om de aanleg te verhinderen. Geprobeerd wordt de plaatselijke politiek en de publieke opinie in Katwijk te beïnvloeden. Dit gebeurt door publicaties in de plaatselijke nieuwsbladen. Ook zijn er excursies georganiseerd voor raadsleden en publiek. Vooral de excursies hebben veel publiciteit opgeleverd. De lokale pers en televisie waren ruim aanwezig. En natuurlijk worden ook alternatieven voor de Westerbaan aangereikt. Dat al die inspanning resultaat opgeleverd heeft, bleek op een inspraakavond die werd gehouden naar aanleiding van de Brede Structuurvisie voor de nieuwe gemeente. Bij een stemming was de stand tussen voor- en tegenstanders van de Westerbaan in evenwicht. Voorwaar een groot succes, want eerder waren negen van de tien Katwijkers vast van mening, dat deze weg per se moest worden aangelegd.

Samenwerking

Van buitenstaanders is er wel kritiek geweest op de samenwerking van Stichting Randgebied Westerbaan en Stichting Duinbehoud. Kritiek dat hoewel het voorkomen van de wegaanleg een gemeenschappelijke doelstelling is, de beweegredenen verschillend zijn, waardoor (compromis)oplossingen bemoeilijkt zouden worden. Echter, voor beide partijen is er geen compromis mogelijk; de weg mag er gewoon niet komen. Waarschijnlijk zal de beslissing pas bij de Raad van State vallen.

De samenwerking kent tot nu toe alleen positieve kanten. Heel veel mensen hebben meer begrip gekregen voor de noodzaak van natuurbehoud. Ook politiek is er enige twijfel gezaaid. Er is meer draagvlak gekomen voor de gemeentelijke taak om het duingebied Berkheide op een behoorlijke manier te beheren. Deze winst is alvast binnen. Nu het schrappen van de weg nog! De actievoerders hebben er vertrouwen in.

BEN TER HAAR IS DUINCONSULENT VOOR DE STICHTING DUINBEHOUD TE KATWIJK AAN ZEE.

Westerbaan: de weg van de minste weerstand

Kort voor de vervroegde gemeenteraadsverkiezingen in november hebben de Stichting Randgebied Westerbaan en Duinbehoud tijdens een minisymposium hun standpunt over deze weg uiteengezet. Tegenover uitlatingen van Katwijkse politici dat het slechts om een *hondenpoepplaats* gaat, stelden zij de uit onderzoek gebleken grote natuurwaarden. Zowel de natuur op het tracé, als die in de aangrenzende duinen lijden ernstig onder de voorgenomen aanleg en gebruik van een eventuele Westerbaan. De omwonenden, planten, dieren en het landschap krijgen dan te maken met aantasting en overlast door stof, licht en geluid. De weg werpt bovendien een enorme drempel op tussen dorp en duinen, niet alleen voor rondtrekkende dieren als padden, egels en reeën, maar ook voor wandelaars. Beide organisaties betoogden dat de weg verkeerskundig onnodig is: er is geen sprake van grote problemen in en rond Katwijk. Kortom: de Westerbaan is een voor natuur, milieu en mens onevenredig schadelijke oplossing voor een marginaal verkeersprobleem. Naar de mening van de Stichting Randgebied Westerbaan en Duinbehoud weegt de verkeerskundige behoefte aan deze weg niet op tegen het behoud van internationaal beschermde natuurwaarden en een goed leefklimaat.